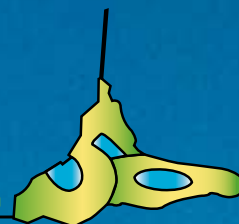

Stichting Marken

Jaar Dijk

Jubileumkrant Marken

festiviteiten rond 50 jaar dijkverbinding

Bewaar exemplaar

2 Van eiland naar schiereiland

5 Wereldquiz

6 De Boot door Klaas de Jong

10 Programma 50 jaar dijk

13 Historisch Marken

Verbinden

Door burgemeester mr. E.F.
Jongmans

Marken is nog steeds een
gemeenschap met een heel eigen
karakter. Dat heeft alles te maken
met de geschiedenis. In oktober is
het vijftig jaar geleden dat Marken
ophield te bestaan als eiland. Dat
was een historisch moment. Tot
die tijd was Marken alleen per boot
te bereiken en te verlaten. Tenzij
er natuurijs lag, dan was ijszei-
len, schaatsen of lopen mogelijk
en vaak zelfs noodzakelijk. De
eerste bewoners kwamen in de
dertiende eeuw aan op Marken.
De latere bewoners beschermden
zich in toenemende mate tegen
het omringende water door de
aanleg van dijken en het bouwen
van de woningen op verhogingen.
De voltooiing van de Afsluitdijk in
1932 zorgde voor bescherming
tegen de invloeden van het water
maar maakte ook al snel een einde
aan de belangrijke economische
activiteit: visserij. Marken paste
zich aan de nieuwe situatie aan,
maar de oorspronkelijkheid van
de gemeenschap en de gemeen-
schapszin bleven.

Marken werd in 1957 makkelijker bereikbaar met een staaltje vakmanschap: een dijk van ruim 1,6 kilometer met het vasteland. De aanleg van de dijk had ook voordelen door de toenemende welvaart, vrije tijd en automobilititeit. De verbindende dijk bevorderde het bezoek aan het voormalige eiland. De gebouwen op Marken en het water dat het schiereiland

omringt, zijn voor de vele bezoekers een boeiend decor.

Marken staat dit jaar terecht uitgebreid stil bij de vaste oeververbinding. De feesten verbinden jonge en oude Markers en heden en verleden. Ik feliciteer Marken met de dijk en met het organiseren van de verschillende feestelijkheden!

HOF VAN MARKEN

H O T E L & R E S T A U R A N T

7 SFEERVOLLE HOTELKAMERS MET PRACHTIG
UITZICHT OP MARKEN EN HET IJSSELMEER

GEZELLIGE LOCATIE VOOR LUNCH, DINER,
VERGADERINGEN, FEESTEN EN PARTIJEN
OF GEWOON EEN KOPJE KOFFIE MET GEBAK

EERLIJKE KEUKEN WAAR MET DAGVERSE
SEIZOENS- EN LOKALE PRODUKTEN WORDT
GEWERKT

BUURT II, 15 - 1156 BC MARKEN
 TEL. 31 (0) 299 601300 - FAX. 31 (0) 299 601634
 WWW.HOFVANMARKEN.NL - EMAIL: INFO@HOFVANMARKEN.NL

Ze gene schepen verbreggen.
(Ze brengen de schepen naar een andere weide)

Van eiland naar schiereiland

Een bewerking van: Einde van
't eiland Marken, AO reeks no. 679
door P. Terpstra

Op 17 oktober 1957 werd het laatste gat gedicht in de dijk die Marken met het vasteland zou verbinden. Hiermee kwam een einde aan het isolement waarin Marken eeuwenlang had geleefd.

Geschiedenis

In de twaalfde eeuw werd door een hevige storm die gepaard ging met een enorme vloedgolf stukken land weggeslagen in Waterland. Marken was toen nog niet bewoond maar werd in deze tijd wel een eiland. Voor die tijd was de voormalige Zuiderzee een soort delta dat bestond uit talloze grotere en kleinere meren, rivieren, kreken en moerassen.

Tegen het jaar 1000 steeg de zeespiegel en werd op den duur de Zuiderzee gevormd. Bij de drooglegging van de Zuiderzee is gebleken dat deze oorspronkelijke vorming in een relatief korte tijd is gebeurd: men denkt tussen 1200 en 1250. De vermoedelijke reden van dit korte proces is dat in dit gebied uitgestrekte veenlagen aanwezig waren. Deze lagen werden door het water snel uitgespoeld en met het getij meegevoerd. Het feit dat

enkele eilanden bleven bestaan
was te danken aan de beschermende
kleilaag die zich al op deze eilanden
had afgezet.

De bevolking

In de loop van de eeuwen werd
het eiland in cultuur gebracht

eiland en de vaste wal. Die geul was zo smal dat men via een plank bij het Kruis kon overlopen naar de vaste wal bij de Nes. De eerste bewoners van Marken hadden een modderdijk rond het vruchtbare gedeelte van Marken aangelegd. Maar naarmate de eeuwen verstrekten, gaf deze dijk onvoldoende

De Marker bevolking werd bij storm uit het Noordoosten en hoogwatertijd geconfronteerd met zeewater dat over de te lage dijk stroomde. Om zich te beschermen tegen het water werden huizen op werven gebouwd. Deze kunstmatige verhogingen zijn nu nog goed zichtbaar bij de Witte Werf, Grote Werf, Rozewerf en Moeniswerf. Als er geen plaats meer was op de werven dan bouwde men

werf op palen. Voorbeelden hiervan zijn nu nog te zien op Buurt IV.

Overstromingen

De overstromingen werden onderdeel van het dag en dagelijkse leven op Marken. Als de paden die de buurten en werven met elkaar verbonden waren ondergelopen, verplaatste men zich met roeiboten. Op de scholen hield men rekening met dit fenomeen dat soms drie tot viermaal per jaar voorkwam. De kinderen kregen een grote hoeveelheid huiswerk mee omdat ze soms wekenlang de school niet konden bezoeken. En door Marker vrouwen werd flink gehamsterd.

Ook als de storm
geweken was, bleek
dat de mobiliteit nog
lang niet hersteld was.
Voordat er een gemaal
kwam, waren er vier sluizen
die zich door overdruk
naar zee toe openden. Het
duurde soms enkele weken
voordat de vier sluizen bin-
nen Marken het zeewater weer
weggewerkt hadden. Maar als
de vloed kwam sloten ze weer
om te voorkomen dat er opnieuw

door monniken en vestigden zich ook gewone burgers. In de schaarse volksverhalen over Marken is sprake van een geul tussen het

bescherming tegen de stijgende
zeespiegel.

zijn huis in de nabijheid van de

water op het eiland zou lopen. Vandaar dat de Marker bevolking toen geen inkomen had uit land- en tuinbouw. Het eiland was dan ook bijzonder kaal: er waren weinig bomen die een regelmatige aanval van zout water konden weerstaan.

Het rampjaar 1916

Na de grote overstroming van 1916 die vele levens kostte, werden de plannen voor de drooglegging van de Zuiderzee concreet. De vier eilanden: Wieringen, Urk, Schokland en Marken werden daarbij als natuurlijke steunpunten ingeschakeld. Alleen Marken was in de vijftiger jaren van de vorige eeuw nog een eiland. De andere eilanden waren al rondom opgenomen in het nieuwe land.

Al in het begin van de oorlog werd als een soort werkverschaffings-object een dijk vanaf Marken in noordelijke richting aangelegd. Dit als voorbereiding voor de inpoldering van de Markerwaard. Deze doodlopende dijk staat nu

bekend als de Bukdijk en vormt het leefgebied voor vele vogels en andere dieren maar heeft verder geen infrastructurele functie.

De Markerdijk

In 1957 werden de laatste brokken keileem die de dijk tussen Marken en de rest van Nederland zou gaan vormen, gestort. Deze dijk kreeg een breed wegdek zodat allerlei verkeer naar het eiland mogelijk was. Het heeft vreemd genoeg tot 1959 geduurd voordat men ook daadwerkelijk via deze verbindingdijk naar Marken kon komen. Niet alleen kostte het veel tijd om alle klinkers te leggen die de weg zouden vormen op de dijk maar er was nog een ander probleem.

Een gedeelte van de Marker bevolking en het gemeentebestuur hadden namelijk verdeelde meningen over hoe de weg op Marken zou moeten gaan lopen. De winkeliers op de Haven, waaronder de bekende Sijtje Boes, wilden dat de weg vanaf het Kruis naar de Havenbuurt zou lopen. Maar een flink deel van de Marker bevolking en het gemeentebestuur wilde dat de weg naar het centrum van Marken zou leiden. De gedeputeerden van Noord-Holland zijn zelfs naar Marken gekomen om zich van de situatie op de hoogte te stellen.

Het is uiteindelijk allemaal in orde gekomen en als u vandaag de

dag naar Marken gaat, rijdt u over en prima geasfalteerde weg en komt u aan op het parkeerterrein vlak bij het centrum van Marken. ■

Het weer op 17 oktober 1957

Door Jan Visser

Onder invloed van een zwakke rug van een hogedrukgebied was het overdag droog weer, af en toe scheen de zon. In totaal liet de zon zich circa 4 uren zien en de temperatuur liep op naar ruim 14 graden. De wind kwam uit het zuidwesten en was meest matig, kracht 3-4. Op de nadering van een actieve depressie, trok de naar zuid tot zuidwest krimpemde wind later op de dag aan tot vrij krachtig, windkracht 5 en ’s avonds werd de wind krachtig tot hard, kracht 6-7. Later begon het trouwens ook te regenen.

Zeilend Partyschip de ‘Vriendschap’

Officiële trouwlocatie in de gemeente Monnickendam!

Bedrijfsuitjes, jubileum, familie feestje, teambuilding...

Dag- en avondtochten vanuit Monnickendam max. 60 personen

Tel. 06 - 51 24 48 70

www.zeilendpartyschip.nl

Column

door Lydia Rood

De Dijk en ik zijn even oud

Toen ik hier twintig jaar geleden kwam wonen, voelden wij ons nog jong, de Dijk en ik. De buurvrouw sprak nog over ‘de vaste wal’. Ik was zo iemand van de vaste wal, een vreemde, die openlijk werd uitgelachen omdat ze niet wist wat wisken was. Bessie en Bap liepen rond in klederdracht en Ta en Mem wisten nog wat goed was voor hun kinderen. Seks en drugs en rock-’n-roll hadden hun intrede nog niet gedaan. Of zo leek het tenminste als je niet zo goed keek. Deuren hoefden niet op slot en niemand stelde zich voor omdat iedereen iedereen kende. We hadden een eigen burgemeester en het was maar beter als je goede vrienden was met Maritje Appel, want die was de baas. Piet van de Toren woonde nog op de toren, heer van het kruierende ijs. En soms deed de Dijk even of hij er niet was, dan waren we heel even door het water van alles afgesloten. Marken was, kortom, nog een eiland. Kleine plek, ons ‘t liefst op aarde.

Als ik in de wijde wereld vertelde waar ik woonde, werd me vaak gevraagd of ik met een boot naar huis moest. Dat was geen grapje; in het collectieve geheugen van Nederland bleef Marken nog heel lang een eiland. Natuurlijk ook doordat ze er op dat ene schoolreisje met de Marken Express waren aangeland.

Ook in het gedeelde bewustzijn van de Merkers zelf bleef hun eiland een eiland. Een onafhankelijk rijkje, zó onafhankelijk dat zelfs de bewoners weigerden te geloven dat Marken zomaar bij Waterland kon worden ingelijfd. Intussen was ik nog steeds bezig me in te vechten, want het is een taai ding, zo’n eilandmentaliteit. Eigenlijk ben ik nog steeds met dat invechten bezig. Elke boom die opschiet in mijn tuin, elk vuurtje dat ik stook is een bewijs dat ik geen echte Marker ben. Soms komt iemand me waarschuwen dat er rook uit mijn schoorsteen komt. Ik noch mijn voorvaders hebben de branden hier meegemaakt, daar komt dat door.

Maar de Dijk werd ouder en de mensen die nog per boot naar de wal moesten, werden minder in aantal. In klederdracht lopen werd iets voor feestdagen. De palen voor de roep maakten plaats voor rozenpoorten van het tuincentrum. Aangetrouwd vers bloed laat zich mama en papa noemen. Deuren moeten op slot en kinderen tegen drugs gewaarschuwd. De gemeente begon ‘in te breien’, zodat het dorpsilhouet wordt beheerst door hoge stenen huizen. Langzaam aan wordt zelfs dit hele kleine stukje aarde van baksteen en beton. Er is bijna geen plek meer te vinden waar je de geit nog kunt verzetten.

De buitenwereld heeft de Dijk weten te vinden. En ik word een oude zeikerd. ■

Eén dag voor de dichting van de dijk

“Marken speelt Waterstaat. Deze twee jongetjes, in hun kleurige rokjes en krullende lange haren, die zo opgaan in hun spel met de kruiwagentjes zullen zich wel nooit meer de tijd herinneren dat zij het voorrecht hadden nog te leven in de tijd dat hun eiland echt eiland was. Nog een dag dan is het afgelopen, dan wordt de dijk van Marken met het vasteland gesloten”.

Aldus het artikel onder de
krantenfoto op 16 oktober 1957.

Door Neeltje van
Altena-Boneveld

Jacob Boneveld [re] en Elbert Bootsman [li] waren toen vier jaar. Zij kunnen zich nog goed herinneren dat ze samen speelden in het Buurterpad maar waren zich zeker niet bewust dat zij gekleed gingen volgens een modebeeld uit de 17e eeuw. Dat jongens tot hun 5e of 6e jaar rokjes droegen, was toen algemeen gebruik. Op Marken bleef dit gebruik tot in de jaren 60 van de vorige eeuw bestaan. Het verschil met meisjes ligt in de opbouw van de kap die bij jongetjes uit een zesdelig rozetje bestaat. Zulke samengestelde kappen komt men ook in de 17e eeuwse schilderkunst tegen. Verder bestaat de baaf in het midden uit een reep stop- of sneewerk en hingen twee korte achterpandjes van de borsik over het rokje. De insteekzak van het rokje loopt horizontaal en het schortje is altijd blauw met een wit patroon.

Klederdracht wordt gekoesterd

De gebeurtenissen in de eerste helft van de vorige eeuw gingen ook aan Marken niet onopgemerkt voorbij. Watersnood, crisisjaren, oorlogen en het wegvallen van de voornaamste bron van inkomsten, de visserij, lieten diepe sporen na op het eiland. Veel stoffen waren niet meer te krijgen na de Tweede Wereldoorlog. Door de noodzaak om van werkkring te veranderen, verdween allereerst bij de Marker mannen de klederdracht. Daarna volgden de jongens en later de meisjes omdat zij door betere vervoersmogelijkheden vervolgonderwijs gingen volgen aan de wal. Eind jaren zeventig werd de klederdracht alleen nog door vrouwen dagelijks gedragen en nu, vijftig jaar na de aanleg van de dijk, alleen nog door enkele vrouwen die hoogbejaard zijn. Zij zijn de allerlaatste representanten van streekkleding die zich in meer dan vier eeuwen op geheel eigen wijze heeft ontwikkeld. Gelukkig is veel bewaard gebleven en wordt deze door velen gekoesterd zodat bij bijzondere gebeurtenissen, zoals bij de herdenking van de aanleg van de dijk tussen Nes en Kruis, deze prachtige kleding weer volop te zien zal zijn. ■

Juf op Marken

Door juf P.G. Baas

Op 1 oktober 1957 begon ik als 19-jarige onderwijzeres met mijn eerste baan. Ik werd juf van de eerste klas op de Christelijke Nationale School van Marken, onder leiding van meester Van der Moolen.

Ik vermoed dat het voor de leerlingen net zo'n spannende dag was als voor mij. Ik herinner mij de namen van Pieter Cornelis, Annetje, Neeltje, Lijsje, Luutje, Trijntje, Klaas, Japie, Jan Pieter, Cootje, Geertje, Aaltje en Wolmet. Bijna alle kinderen waren in Marker klederdracht. De eerste begin-selen van de klederdracht werden mij door Cootje uitgelegd: "Die met de witte streep van voren zijn jongens."

Broek in Waterland de Nederlandse vlag op het sluitgat. Als juf kreeg ik op 1 april 1958 een vergunning voor 'het betreden en eventueel berijden van de meerdijk met een voertuig op niet meer dan twee wielen'.

Voor de zesjarigen uit de eerste klas betekende de dijksluiting een opening naar het vasteland. Toegang tot vervolgonderwijs en werk werd makkelijker. Wat zou het leven hen in deze 50 jaar gebracht hebben? Voor de juf betekenden de twee jaar op Marken de start van een mooie loopbaan in het onderwijs. ■

Al snel begonnen de voorbereidingen voor het feest van de dijksluiting. Op 17 oktober was het zover. Bas gekleed gingen we in optocht naar de plaats van de sluiting. Ook ik was in Marker kostuum, gekleed door de moeder van Geertje uit de Akkerstraat. Om tien minuten voor één werd het laatste gat gesloten. Stoomfluiten joelden en de fanfare van Marken speelde op de boot het Wilhelmus. Burgemeester Van Hout plantte samen met de burgemeester van

Marken, een belevenis

Marken is een kleurig en authentiek verhaal. Uw bezoek niet alleen die buitenkant, maar ook horen die u inzicht geven over de binnenkant? Want zijn die houten huizen niet erg koud in de winter? Hoe lang duurt het voordat iemand zijn klederdracht aantrekt? Wat betekent opzitten?

Deze en nog heel veel andere vragen worden beantwoord door jonge gidsen die geboren en getogen zijn op Marken. Gedurende de zomer presenteren enthousiaste, in de originele klederdracht geklede, gidsen u het voormalige eiland. Van 30 juni tot en met 1 september heeft u elke zaterdag en zondag van 12.00 en 14.00 uur de gelegenheid een rondwandelingen mee te lopen. De verhalen die u hoort vindt je niet in een reisgids en u komt langs plekjes die het verhaal prachtig illustreren.

Aansluitend bezoekt u het Marker Museum waar vele gebruiksvoorwerpen, foto's en natuurlijk de authentieke onderdelen van de klederdracht te bewonderen zijn. Het thema van de jaarlijkse tentoonstelling is gebaseerd op het jubileum: vijftig jaar Marker dijk.

Als u meer wilt weten, kijk dan op www.rondmarken.nl. En wilt u een rondwandeling meemaken? Met een email naar info@rondmarken.nl onder vermelding van naam, aantal personen, datum en tijd, is dat zo geregeld. De rondwandeling gaat zeker door als minimaal tien personen zich hebben aangemeld. U kunt ook op de dag zelf aansluiten maar er is een maximum van 25 personen per groep. De kosten zijn vijf euro per persoon vanaf twaalf jaar. ■

'Je binne zo bas as schoppenknecht!'
(Wat ben je netjes aangekleed)

Wereldquiz

In de loop der jaren zijn verschillende Markers geëmigreerd naar het buitenland. Hieronder treft u een wereldkaart aan met daarop 14 plaatsen waar Markers zich hebben gevestigd. Als u bij iedere stip de juiste naam én het betreffende land weet aan te geven, maakt u kans op leuke prijzen. Met als hoofdprijs een dinerbon die door Café Restaurant de Visscher beschikbaar wordt gesteld. De prijswinnaars zullen tijdens de feestavond op zaterdag 20 oktober in Het Trefpunt worden bekendgemaakt.

Wat u moet doen? Zet de letters A t/m N onder elkaar op een A4-tje en zet achter elke letter het land én de naam van de geëmigreerde Marker welke die stip volgens u aangeeft. Vergeet niet uw eigen naam en adresgegevens te vermelden en deponeer uw antwoordformulier in de enquêtebus in Het Trefpunt of supermarkt Deen op Marken. De enquêtebus is open van 2 april t/m 22 april 2007.

Na 22 april worden de inzendingen gecontroleerd. Diegene die als enige alles of de meeste personen goed heeft, is de enige echte kenner en dus de winnaar. Bij meerdere goede inzendingen zal tijdens de prijsuitreiking op 20 oktober een definitieve winnaar worden getrokken.

‘Ze gene de wieken van ’t dak gooien’
(Ze gaan er op uit)

Marker Havenfeesten 2007

Thema “50 jaar dijkverbinding”
(georganiseerd door de Marker Evenementen Stichting)

Deze Marker Havenfeesten zullen ook in het teken staan van de 50-jarige Dijkverbinding. Onder andere zullen vrijdagavond en zaterdagavond Marker bands acte de presence geven, zal er tijdens de braderie paling gerookt worden en zal ‘het Kapiteinskoor’ uit Zaandam optreden. Bovendien is er zaterdagavond 30 juni een geweldig optreden van

The Tribute to the Cats Band

Zondagmiddag is het na het koffieconcert terug in de tijd met ‘Discotheek de Smid’ en ‘Duo Nooitgedacht’ en zullen de Nederlandstalige toppers ten gehore gebracht worden door de band ‘Dutch’ welke tijdens hun reünion tour de Marker Havenfeesten aandoen. Het hele spektakel wordt zondagavond afgesloten door

‘De Kleintjes Pils Band’

Het volledige programma van de 18^e Marker Havenfeesten ziet er (onder voorbehoud) als volgt uit:

Donderdag 28 juni

19.00 uur 1^e ronde Viscompetitie
20.00 uur Darten / Bridgen /
Klaverjassen / Harten
Jagen / Nordic Walking

Vrijdag 29 juni

10.00 uur Kienen
15.30 uur Kindershow
19.00 uur Tienerplaybackshow
(10 t/m 17 jaar)
Marker Bands avond met:
20.30 uur Nick en Hester
21.00 uur FF Anders
23.30 uur Splendid! Boys

Zaterdag 30 juni

08.30 uur 2^e ronde Viscompetitie
10.00 uur Kinder-doe-ochtend
11.00 uur Havenfeestenbraderie
11.30 uur Palingrookwedstrijd
12.30 uur Sportmiddag
13.00 uur Kapiteinskoor
15.30 uur Palingveiling + Loterij
16.00 uur KinderPlaybackshow
(3 t/m 9 jaar)
17.30 uur Marit Zwarthoed
19.00 uur Superplaybackshow
(voor volwassenen)
20.00 uur Road2Nowhere
22.00 uur *Tribute to the Cats-Band*

Zondag 1 juli

10.00 uur Kerkdienst
11.45 uur Koffieconcert
met diverse orkesten en koren
15.00 uur Discotheek “De Smid”
17.00 uur Duo Nooitgedacht
18.00 uur Dutch
de Reünion tour
20.00 uur Kleintjes Pils Band

De Marker Evenementen Stichting wenst iedereen veel plezier tijdens de Marker Havenfeesten of één van de andere activiteiten in het kader van de “50-jarige Dijkverbinding”.

“Stichting Marken 50 jaar Dijk” veel succes gewenst met de organisatie !!

De boot

Door Klaas de Jong

Dit is een verhaal over de eerste verbinding van het eiland Marken met de vaste wal: de veerboot.

En over de herinneringen aan haar bemanning en de passagiers zoals ik die gekend en beleefd heb.

De boot en haar bemanning

Voordat de bus over de dijk naar de vaste wal reed, vormde de boot van de NZH de schakel tussen Marken en de rest van de wereld. De kleine motorschepen droegen namen als “Koningin Emma” en “President Roosevelt”. Nee niet Franklin D. uit de tweede wereldoorlog, maar Theodoor, Amerikaans president omstreeks 1905. Waarom die laatste naam is gekozen is me nooit duidelijk geworden.

De boot, metór noemden we hem, was een begrip. Naast het dienstveer had je ook een particuliere veerdienst zoals die van Pietje Kes met de “Jonge Jacob” en de “Eiland Marken” van Kee Uithuisje, die eigenlijk de Groot heette. Als je vroeg of de boot al was aangekomen, wist iedereen waarover je het had. Op de lagere school heb ik daarom lang geloofd dat de uitdrukking “nou is de boot an” van Marken afkomstig was, wat later toch niet juist bleek te zijn. Omstreeks zes uur ’s ochtends

vertrok de eerste dienst en zeven uur 's avonds de laatste. Tussen deze laatste vaart en de eerste van de volgende dag was er dus geen verbinding met de vaste wal. Als je dan Marken wilde verlaten en je had geen eigen vervoermiddel, moest je je wenden tot Pietje Kes of Kee Uithuisje.

Mijn vroegste herinnering aan de boot stamt van toen ik een jaar of zes was en met mijn vader mee mocht naar Monnickendam. Ik weet nog hoe ik onder de indruk was toen de motor werd gestart en dat ik in de stuurhut mocht staan naast iemand in een soort uniform. Dat moet de schipper zijn geweest. Ik denk dat het Kee van Annetje was; ofwel C. Visser, maar zo sprak niemand hem aan. Van de andere bemanningsleden herinner ik me nog Jaap Zondervan, een befaamd ijskenner. Hij was, zo is me verteld, altijd de eerste die de tocht over de bevroren Gouwezee waagde om de post in Monnickendam op te halen. Verder Klaas de Waart, die Ka van Jaatje werd genoemd en later barbier en boer is geworden,

Klaas Boes, Klaas Jansen en Rein Teerhuis. En tenslotte natuurlijk Jaap Visser, beter bekend als Jaap van Outger. Een monument op zichzelf, altijd goed voor een sterk verhaal en volgens mij naast zijn vele verenigingsactiviteiten een leven lang verbonden met de boot.

Aan boord

Na de oorlog was de eerste boot van zes uur voornamelijk bevolkt met visventers en arbeiders in de haven en fabrieken in Amsterdam Noord. In de loop der jaren werd de groep venters steeds kleiner en de andere groep groter. De tweede boot vervoerde het eerste Marker kantoorpersoneel, de mensen uit de rokerijen, meisjes die in de huishouding werkten en scholieren. Zo leeft het tenminste in mijn herinnering, maar zoals al gezegd, het beeld wisselde met de tijd. 's Middags tussen vier en zeven kwam iedereen weer richting huis. Die overtocht had naast de sleur van elke dag toch iets aparts: je moet het beleefd hebben. Bij goed weer zat men aan dek en bij kou, wind en regen in de kajuit. Je kende

elkaar, je kletste, probeerde te lezen of speelde kaart. Vooral als je een week weg was geweest en op zaterdagmiddag terugkeerde was het fijn om een kennis te spreken of van Jaap van Outger een verhaal te horen.

Bootverhalen

Zo vertelde hij me een keer over de stunt waarmee visventer Sijmen de Waart in de oorlog z'n vis, buiten het in die tijd verplichte distributiesysteem om, in Amsterdam had weten te krijgen. Sijmen wist dat de ambtenaren van de controledienst al een hele tijd op hem loerden. Op zekere dag hadden ze bij het trambootje over het IJ en bij de pont wachtposten opgesteld maar Sijmen werd op tijd gewaarschuwd en is in Noord uit de tram gestapt. Vervolgens heeft hij een begrafenisstoet gehoord, z'n vis ingeladen en is hij toch naar de stad vertrokken. Op de pont zag hij, door de gordijntjes van de stoet glurend ijverige ambtenaren alle auto's en fietstassen controleren. Maar Sijmen bereikte met zijn lading gerookte paling veilig zijn

bestemming. Jaap kon je dit soort verhalen zo vertellen dat je het gewoon meebeleefde.

Zelf stond ik erbij hoe hij in de oorlog, kort na de meidagen van 1940, met een Duitse parachutist in discussie raakte over het aantal gesneuvelde Duitsers bij Dordrecht. Zowel Jaap als die Duitser hadden daar gevochten en Jaap vroeg hoeveel Duitsers daar volgens hem gesneuveld waren. “Einige” antwoordde die Duitser. “Man”, riep Jaap verbijsterd, “er lag een dijk!” Wat die Duitser weer niet begreep. Nee, vervelen deed je je beslist niet bij de overtocht. Er viel altijd wel iets te vertellen of te horen. En Klaas Boes heeft me verzekerd dat er op de boot zelfs huwelijken zijn ontstaan. Ik vermeld het maar even, misschien kan iemand het bevestigen?

Winterszenario

Bij storm uit het zuidwesten kon het gebeuren dat er in de Gouwzee te weinig water stond en de boot niet kon uitvaren. Om die reden heb ik in mijn studietijd een keer

Klaas de Jong: 'De boot, metòr noemde we hem, was een begrip'.

een telegram moeten sturen naar mijn professor omdat ik verhinderd was voor zijn college. Waarbij ik nota bene de enige student was! Als je dit echter op de terugweg overkwam, was je genoodzaakt in Monnickendam onderdak te zoeken. Gelukkig stelden de Monnickendamers zich in zo'n situatie altijd gastvrij op.

Als 's winters de Gouwzee was dichtgevroren, werd er met strowissen een pad uitgezet en kon

Soms was het ijs nog te zwak om te lopen maar te dik voor de boot om er doorheen te breken: doorgebroken ijs heette dat. Meestal duurde die toestand niet langer dan een dag of twee maar het eiland was dan geïsoleerd. Als jongen vond je het een boeiende overtocht om met de boot door het ijs breken. Vooral als je vast dreigde te raken. Alle mannen en jongens werden dan aan dek geroepen en opgesteld aan bijvoorbeeld bakboord. Klaas Jansen of

moeilijk doorheen breken en het was te gevaarlijk om met auto's over het ijs te komen. Die situatie heeft enkele weken geduurd. In verband met het grote aantal onderduikers werd een wacht ingesteld die bij dreigend gevaar via een waarschuwingssysteem alarm kon slaan. De kajuit werd nu gebruikt als wachtlokaal.

Diezelfde winter was het slecht gesteld met de brandstofvoorziening, dus zocht men naar alles wat je in het fornuis kon gebruiken. Met name de geteerde palen en planken van de dijkbeschoeiingen waren zeer geliefd. 'Palen halen' noemde je dat heel huiselijk. De overheid dacht daar echter anders over en dus werd ook hiervoor een wacht ingesteld. Veel hielp dat niet want ook deze wachters hadden brandhout nodig. Omdat er vanwege de honger ook schapen verdwenen, stelden de boeren eveneens een wacht in. Met al die wachters, 'palenhalers' en mensen die gewoon voor de gezelligheid kwamen was het om middernacht aan de haven, ondanks spertijd, een drukte van belang. Al deze nachtelijke wandelaars zochten en vonden op de boot wat beschutting en gezelschap, bespraken de plaatselijke gebeurtenissen en het laatste oorlogsnieuws.

Na de oorlog kregen we een nieuwe en betere boot. Aan deze laatste heb ik natuurlijk vrijwel alle herinneringen zoals ik hiervoor heb verteld. Dat de metór in november '25 tijdens een zware storm naast de haven strandde en in de winter van '33-'34 een maand op de Gouwzee ingevroren was, weet ik ook alleen uit verhalen.

De mens went snel aan luxe en gemak. Maar als je nu in je auto of met de bus over de dijk rijdt, is het goed nog eens te denken aan de mannen van de boot. Die in soms barre omstandigheden hun werk moesten doen en op wie je altijd kon rekenen. Aan hen draag ik dan ook mijn herinneringen op. ■

je naar Monnickendam lopen of schaatsen. Lopend deed je er een klein uur over, schaatsend hing het af van de kwaliteit van het ijs, je schaatskunst en de wind. Voor de bemanning van de boot betekende het twee keer per dag, weer of geen weer, met de postlee heen en terug. Voor die prestatie past nog steeds respect. Als het ijs niet (meer) sterk genoeg was om te schaatsen gebeurde het wel dat de boot moeite had om er door te komen. Dan stond je al wachtend bij de Lange Brug kou te lijden of ging je schuilen en iets warmes gebruiken bij Siem Haring of de weduwe Konijn. Als de boot dan eindelijk arriveerde, was het gemopper niet van de lucht. Daarbij riep Jaap van Outger een keer uit: "Ben ik de Almachtige die het ijs heeft geschapen?" Ja, dan past alleen nog een eerbiedig zwijgen.

Rein Teerhuis schreeuwde "stuurboord" en dan rende iedereen naar die kant en weer terug op commando. Net zolang tot de boot weer in beweging kwam. Soms kwam je niet verder dan de hoek bij Katwoude omdat het ijs in het Monnickerdammer Gat te dik was. Dan moest je het laatste stuk naar Monnickendam langs de dijk lopen wat om zeven uur 's ochtends een vrij koude aangelegenheid was.

Boot als wachtlokaal in hongerwinter

Een aparte rol speelde de boot in de laatste oorlogswinter, de hongerwinter. In het begin van de oorlog was de vertrouwde metór vervangen door een ander vaartuig dat bovendecks een kajuit had. Toen tijdens die winter een toestand van doorgebroken ijs ontstond, schiep dat een zekere mate van veiligheid. De Duitse politieboten konden er immers

Klaas Zeeman
Bouwadviesbureau/Bouwmanagement BV
Havenbuurt 13, 1156 AL Marken
Tel: 0299 – 475833 / 06 – 53627742

Wij geven bouwkundige adviezen.

Wij maken en/of verzorgen het ontwerp / tekenwerk / bouwaanvraag.

Wij begeleiden de gehele bouw:

- ontwerp en tekenwerk.
- prijsaanvragen bij aannemers, het controleren daarvan en de nodige onderhandelingen.
- het begeleiden en controleren van de bouwwerkzaamheden.
- het afronden van de werkzaamheden, zowel bouwkundig en financieel.

In samenwerking met Interieurarchitect Amiran Simhy voeren wij projecten uit waarbij het ontwerp een afspiegeling is van het bedrijf die het gebouw in gebruik heeft en waarbij u kunt denken aan de volgende onderdelen.

- Het totaal herindelen van de indelingen van gebouwen.
- Het herinrichten van het interieur, inclusief meubels, aankleding en details van kantoorgebouwen, winkels enz.
- Het verzorgen van Turn Key projecten:
- Wij inventariseren uw wensen en vertalen dit tot een programma van eisen.
- U stelt een budget beschikbaar.
- Wij verzorgen alles en geven u de sleutel als het klaar is.

amiran simhy interior architect bni
info@asimhy.com • www.asimhy.com

Organisatie van authentieke zeilavonturen

Voor de organisatie van uw bedrijfsuitje of familiedag: sportieve zeildagtochten in combinatie met vele andere activiteiten rond Marker- en IJsselmeer.

Bij onze activiteiten staan plezier, teambuilding, sfeer en sportiviteit voorop.

Voor meer informatie:
vooronder@vooronder.com
www.vooronder.com
of bel met Angela de Leeuw
06 534 197 46 of 0299 372 727

Wij hopen u aan boord van onze schepen te mogen begroeten.

Sinter Maartens veugeltje

Een kleine verdieping

Een typisch Marker lied als ‘Sinter Maartens veugeltje’ mag natuurlijk niet ontbreken in deze Jubileumkrant. Verscheidene bessies en bappes doe je een groot plezier als je op 11 november dit lied aan de deur zingt. Maar wie denkt dat het Sinter Maartens Veugeltje alleen op Marken wordt gezongen, heeft het mis. In vroegere tijden had iedere regio zijn eigen variant van dit lied. Hier en daar waren wel overeenkomsten maar iedere streek of dorp heeft zijn eigen tekst toegevoegd en overgedragen.

Sinter Maartens veugeltje
Rood, rood heugeltje
Rood, rood rokje an
Dat is Sinter-Maartens man
Sinter Maarten, die heeft een koe
Die komt Allerheiligen toe
Koeien dragen horens
Kerken dragen torens
Torens dragen klokken
Meisjes dragen rokken
Jongens dragen broeken
Dan zullen we Sinter Maarten zoeken
Sinter Maarten lag onder de bank
Met een klein veugeltje in zijn hand
Hoe zal dat veugeltje hieten?
Sinneke, Sinneke Pieten
Sinneke, sinneke gloria
Laat het zonnetje ondergaan
Laat het zonnetje schijnen
En het ijs in het water verdwijnen
In het Oosterpad en het Westerpap
Daar liggen zoveel houten
Als je op de Kraaienwerf komt
Is 't allemaal staven en bouten

Viering Sint Maarten

Op Marken worden Sint Maarten-liedjes ook wel Sint Maarten-dansen genoemd. Hieruit kunnen we opmaken dat er tijdens dit feest volop gedanst werd. Een tekst van S. Coronel Sr. bevestigt dit. Hij verdiepte zich rond 1860 in de Marker volksgebruiken. Daardoor is bekend dat de Marker kinderen deze avond toentertijd binnenshuis vierden. Hij schreef hierover: “Op den avond van dien dag worden kringvormig beplakte vellen papier van onder toegebonden, op een stokje gezet en aan den rug van een stoel bevestigd. Van binnen brandt eene kaars, wier licht de opgeplakte geknipte figuren aardig doet uitkomen. Rondom dien stoel dansen en zingen dan de kleinen in volle pret tot laat in den avond”. Later gingen de kinderen op deze avond langs familie. Dit was de aanzet voor het kinderfeest zoals we dat tegenwoordig kennen.

Tekstverklaring

In Volendam werd de lampion het Sint Maartens-vleugeltje genoemd. De eerste zin van het Marker lied zou met het ‘overwaaien’ van deze uitdrukking kunnen worden verklaard. De eerste vier zinnen komen dan ook overeen met de versies die in Volendam en Edam werden of wellicht nog worden gezongen. Ook terug te vinden in deze versies én in die van de Zaanstreek is de koe die vervolgens wordt genoemd. Maar vanaf dat punt vervolgt iedere streek zijn eigen traditie. In de Marker tekst is de ‘Kraaienwerf’ een belangrijk ijkpunt. Met het noemen hiervan kan worden vastgesteld dat het lied in deze vorm al verschillende generaties heeft overleefd. De Kraaienwerf is namelijk al in 1775 tijdens overstromingen op Marken in de zee verdwenen. Het lied houdt deze herinnering levend.

Askassie.

(Reden hebben om iemand te spreken)

DEEN

Feest in Marken!

50 jaar dijkverbinding

GEEN DAG ZONDER DEEN

Het Marker volkslied

1 Klein is het plekje te midden der zee
laag zijn de dijkjes en smal is de ree
rank zijn de scheepjes, en talrijk het vee
waar we beminnen de rust en de vree

Refrein: Kleine plek, ons 't liefst op aarde
erfdeel der vaad'ren door strijd en gevaar
nimmer verliest ge voor ons uwe waarde
dat dan de Heere u veilig bewaar

2 Klein zijn de huisjes met heldere kleur
fris zijn de landjes in zomerse fleur
rein zijn de kamertjes, gastvrij de deur
bloemige kledjes te kust en te keur

3 Zomer de tijd van de sierlijke tooi
weiden vol gras, straks de vletjes vol hooi
vroeg uit de veren en laat naar de kooi
zo vind ik Marken mijn eilandje mooi

4 Herfst als de tijd van de stormen begint
dreigende wolken gejaagd door de wind
angstig doen vragen als vader mijn kind
ginds van de zee toch de haven maar vindt

5 Winter dan lokt de gezellige haard
thuis van de wateren allen gespaard
dan dekt het sneeuw de drassige aard
dan over 't ijs in een luchtige vaart

6 Lente nieuw leven, te zee en te land
mijmren en dutten en praten aan kant
fluks naar de zeilree, de scheepjes bemand
los dan de touwen, het roer in de hand

7 Wat er ook tegen is, wat er ook kom
staat ge ook rond in de dreigende stroom
'k wil voor u waken, u zien in de droom
wat er ook tegen is wat er ook koom

Oar nag toar.

(Noch de ene, noch de ander
kant op)

DIJK NAAR MARKEN VANDAAG DICHT

... Heéé, mijn Piet zit nog aan de andere kant ... ! ! "

*Dit is een foto genomen tijdens
de optocht in 1959 met de
opening van de weg naar
het parkterrein*

L. H. Schouten

LEGUIT EN ROOS

AANNEMERSBEDRIJF bv

Voor het behoud van het goede!

't Prooyen 1
1141 VD Monnickendam
Tel: 0299-651301

- * Restauratie
- * Renovatie
- * Nieuwbouw

www.leguitenroos.nl
info@leguitenroos.nl

Ontspannen over de dijk

combineer een wandeling op Marken met
een bezoek aan huidverzorgingspraktijk
"Elisabeth" en droom even heerlijk weg
in een wereld van ontspanning en rust.

Moeniswerf 9
1156 DA MARKEN
Tel. 0299 - 601212/601683
www.mooiopmarken.nl

Tijdens de behandelingen worden produkten
gebruikt van Dr. Hauschka of Mineral Care.
Tip: 'verwenbehandeling voor twee'
met aansluitend een lichte lunch.

Marker Museum en de Vereniging Historisch Eiland Marken

Museum

Een bezoek aan het Marker Museum is zeker de moeite waard. Het museum is gehuisvest in zes historische woningen in het oude centrum van Marken. Een deel heeft zijn oorspronkelijke indeling behouden en is ingericht zoals een Marker vissersfamilie er tot circa 1932 woonde. Marker elementen zijn de gewitwaterde wanden, behangen met bordjes en prenten, de spanen dozen waarin klederdrachtonderdelen werden bewaard, het open vuur, de regenwaterbak, het pronkbed en de beschilde kasten. Daarnaast is er een textielcollectie, een unieke verzameling van Marker Klederdrachten. Ook zijn schilderijen van Reinier Peijnenburg, (1884-1968) en werk van de Marker schilder Jan Moenis (1875 -1953) te bewonderen. Een audiovisuele presentatie over de geschiedenis van Marken en de klederdracht laat zien hoe het vroeger was. In de museumwinkel is een klein, aantrekkelijk aanbod van artikelen te koop.

Tentoonstelling 2007: Via Nes en Kruis van en naar huis

In 2007 wordt het feit herdacht dat Marken vijftig jaar met het vasteland is verbonden. Op 17 oktober 1957 werd de verbindingsdijk gesloten en twee jaar later kwam de weg over de dijk gereed: Marken was geen eiland meer. Het spreekt voor zich dat de tentoonstelling in het Marker Museum gewijd is aan deze gebeurtenis. De titel verwijst naar de route die de Markers aflegden voordat de weg over de dijk klaar was. Nes betekent landtong en in dit geval het buitendijkse land langs de Waterlandse Zeedijk tussen Monnickendam en Uitdam. Voor de aanleg van de Afsluitdijk liep het vaak onder water. Het Kruis is de naam voor het zuidelijk gedeelte van de Marker omringdijk tussen de haven en Rozewerf. In de late middeleeuwen zouden de monniken van het klooster Mariëngaarde hier een kruis hebben geplaatst.

Het Marker Museum laat de veranderingen zien die de verbinding teweegbracht. Er worden films, foto's en documenten getoond van de aanleg en de afsluiting van de dijk plus de gevolgen voor de Marker bevolking en het dagelijks leven. Niet iedereen was even blij met het feit dat Marken geen eiland meer was. Opvallend was dat Sijtje Boes (1895-1983), die in de 20ste eeuw het beeld van het toerisme bepaalde en vanaf 1921 een souvenirwinkel en kijkhuisje had op de haven, tegenstander was van de verbinding met het vasteland omdat ze vreesde dat er minder toeristen zouden komen. Niets is echter minder waar gebleken: de stroom toeristen houdt aan.

Belangrijke gegevens

Het adres: Kerkbuurt 44-47, Marken, (0299) 60 19 04 (tijdens openingstijden). En kijk ook op onze website www.markermuseum.nl of e-mail naar info@markermuseum.nl. Bellen kan ook met Fred Zoomers, voorzitter, (0299) 60 33 73 of 06 50 96 48 61. Het museum is open van 1 april tot 1 november, dagelijks van 10.00-17.00 uur en op zon- en feestdagen van 12.00-16.00 uur.

Programma Ma

6

April Marker Museum

Het Marker Museum, gevestigd op de Kerkbuurt op Marken gaat op goede vrijdag 6 april 2007 weer open. Dit jaar zal het thema van de tentoonstelling 50 jaar verbinding Marker dijk zijn.

30

April Koninginnedag

Op 30 april is het uitbundig feest als de Koningin haar verjaardag viert. De Buurten zijn versierd, de markt op de Kerkbuurt zorgt voor vertier en er wordt muziek gemaakt in allerlei soorten. Voor jong en oud een gezellige dag waarbij de kleur oranje in de klederdracht goed zichtbaar is.

29

juni/ juli Marker Havenfeesten

Van vrijdag 29 juni tot en met zondag 1 juli is het groot feest op Marken. Dan vindt een meerdaags muzikaal evenement plaats met een gevarieerd programma voor jong en oud. Van het Kapiteins koor tot playbackshow en 's avonds de ene spetterende band na de ander. Zaterdagavond 30 juni treedt in het kader van "50 jaar dijk" The Tribute to the Cats band op. Zondagavond is er een optreden van één van de vijf reünie optredens van de band Dutch. Kortom in de enorme tent op de Haven is het drie dagen volop feest. Het programma vindt u terug in deze jubileumkrant.

Op zaterdag 30 juni is er een bijzondere markt met vele kramen op gebied van boeken, kleding en gebruiksartikelen van Marken, afgewisseld met artikelen van tegenwoordig.

30

juni Rondwandelingen met gids in klederdracht

(za. 30 juni t/m zo. 2 september)

Elke zaterdag en zondag worden om 12.00 en 14.00 uur rondwandelingen georganiseerd door 'Rond Marken'. Onder leiding van jonge enthousiaste gidsen gekleed in klederdracht worden bezoekers op het centrale parkeerterrein van Marken opgewacht. Voor € 5,- per persoon (kinderen tot 12 jaar gratis) wordt er een wandeling van een uur georganiseerd waarbij onbekende plekjes bezocht worden en verhalen verteld die in geen enkele reisgids te vinden zijn. Aansluitend een gratis bezoek aan het Marker Museum.

Om zeker te zijn van deelname wordt geadviseerd tot twee dagen voor de datum aan te melden via info@rondmarken.nl. Bij een minimale aanmelding van tien personen zal de rondwandeling doorgang vinden. Natuurlijk kan op de dag zelf ook aangesloten worden, maar per wandeling is slechts plaats voor 25 personen. Op de website is meer informatie en een sfeerimpressie te vinden.

16

augustus Sportspektakel

Op donderdag 16 en vrijdag 17 augustus 2007 zal een sportspektakel georganiseerd worden voor 6-17 jarigen. Het betreft een happening voor de jeugd op Marken waarbij met zoveel mogelijk verschillende sportactiviteiten kennis gemaakt kan worden. Dat kan gebeuren in wedstrijd-

Marken 50 jaar dijk

verband, met hindernissen, als speurtocht, les krijgen van een bekende sporter of gewoon eens een keer uitproberen. De organisatoren zijn Tennisclub Marken, Sportvereniging Marken, Gymnastiekvereniging Marken, IJclub Marken en de Watersportvereniging Marken. Het tweedaagse sportevenement wordt op vrijdagmiddag spectaculair afgesloten op de IJbaan.

Gedichtenwedstrijd

De Christelijke Basisschool Marken heeft tot de herfstvakantie 2007 het thema Dijk 50 jaar. Dit is onder andere gevierd met een gedichtenwedstrijd. Verder wordt er een vossenjacht met oude ambachten aan het eind van het schooljaar georganiseerd. In de boekenweek staat het thema water centraal. Het winnende gedicht staat gepubliceerd in deze jubileumkrant.

17

augustus Woensdag 17 oktober 2007

Op deze dag is het precies 50 jaar geleden dat het gat in de verbindingsdijk van Marken naar de vaste wal gesloten werd. De Marker bevolking zal dit gedenkwaardige feit vieren door massaal en gekleed in de klederdracht naar de dijk te lopen of fietsen waar Commissaris van de Koningin, de heer Borghouts, een unieke herinnering onthult.

Wat kunt u nog meer verwachten en meemaken:

- de straten op Marken zijn uitbundig versierd
- om 13.00 uur verzamelen de genodigden zich in het Trefpunt waar diverse toespraken plaatsvinden en films en dia's worden vertoond
- om 14.15 uur start vanaf het Trefpunt de optocht waarbij onder leiding van het Fanfarekorps Juliana iedereen naar de dijk loopt of fietst
- om 15.00 uur onthult de Commissaris van de Koningin een permanente herinnering aan de dijkverbinding
- na het voorlezen van het winnende gedicht worden ballonnen losgelaten
- Iedereen loopt of fietst weer terug naar het Trefpunt waar het Marker Mannenkoor, gemengd koor Marcantat, het Marker Brass Ensemble en de gelegenheidsband van het muziekvereniging Juliana zullen optreden
- Alle schoolkinderen brengen een zelfgeschreven lied ten gehore
- De veerdienst Monnickendam-Marken zal door de rederij Marken Express op deze dag in ere hersteld worden

19

oktober Vrijdag 19 oktober 2007

Deze dag is er een muziekevenement voor jong en oud georganiseerd in Dorpshuis het Trefpunt. Start rond 16.00 uur. 's Middags is er een kinderdisco en 's avonds zal Radio 10 Gold discotheek iedereen volop de oren strelen. Meer informatie op: www.hettrefpunt.org.

20

Zaterdag 20 oktober 2007: Markerdag

Op deze dag zal ook een groot gedeelte van de Marker bevolking in klederdracht gekleed zijn. Naast een rondgang van de muziekvereniging Juliana zal een schip van de Marker Express de veerdienst van Monnickendam – Marken en omgekeerd in oude luister herstellen. Vanaf 10.00 uur is er een unieke markt in vele straten en stegen van Marken. Bij een aantal kramen zijn de ambachten van weleer te bekijken.

De gidsen in klederdracht staan om 12.00 en 14.00 uur klaar om met de bezoekers een rondwandeling over Marken te maken (zie eerder vermeld). Tevens zal op de Kerkbuurt diverse malen een wagenspel opgevoerd worden door de plaatselijk toneelvereniging geheel in de stijl van 50 jaar geleden.

Ook muzikaal is er op deze dag veel te doen. Diverse koren uit geheel Nederland verzorgen in allerlei publieke ruimtes optredens. 's Avonds is er een spetterend eindakkoord dat verzorgd wordt door diverse Marker bands, het Volendamse duo Nick & Simon en de tevens uit Volendam afkomstige 3 J's. Voor informatie en de locaties surft u naar www.hettrefpunt.org.

21

Zondag 21 oktober 2007

Om 10.00 uur is er een dankdienst in de Patmoskerk waarbij het thema Water en Dijk een grote rol speelt. Na afloop van deze dienst kan onder het genot van een kop koffie oude verhalen worden opgehaald in de hal van de kerk.

Om 14.30 uur is er een optreden van het Van Lennepkwartet, bestaande uit leden van het Radio Philharmonisch Orkest en het Radio Kamer Orkest in de Hervormde Kerk.

's Avonds wordt het jubileumjaar afgesloten met een optocht van verlichtte bootjes door de sloten en een fakkeloptocht.

Sportspektakel op 16 en 17 augustus 2007

Natuurlijk viert Marken dat het 50 jaar geleden met het vaste land verbonden werd. Met een Sportspektakel voor de jeugd. Tijdens een van de eerste bijeenkomsten om de festiviteiten rond vijftig jaar dijkverbinding te bespreken werd door Tennisclub Marken en de S.V. Marken het plan naar voren gebracht ook de jeugd bij het jubileum te betrekken. Later schoven ook de Gymnastiekvereniging, IJclub Marken en de Watersportvereniging aan.

In een vroeg stadium werd al duidelijk dat niet alles op de jubileumdag plaats zou kunnen vinden. Omdat de activiteiten van de meeste verenigingen gericht zijn op het sporten in de buitenlucht ging de voorkeur uit naar de zomer. Uiteindelijk is gekozen voor de laatste twee dagen van de grote schoolvakantie. Van de plaatselijke weerman is vernomen dat de kans op mooi weer gedurende die twee dagen het grootst is.

Het Sportspektakel moet een groot sportfeest worden voor alle kinderen van Marken in de leeftijd van 6 tot en met 17 jaar. Het is de bedoeling om de jeugd met zoveel mogelijk verschillende sportactiviteiten in aanraking te laten komen. Daarbij denken wij aan vier verschillende locaties.

IJclub Marken

De IJclub en de Gymnastiekvereniging verzorgen een complete warming-up met aerobics waarna aansluitend met behulp van steps of skeelers het nieuw te plaatsen monument op de Dijk zal worden aangedaan. Daarna is er een soort hindernisbaan die bestaat uit verschillende toestellen.

Sportvereniging Marken

Op de velden van S.V. Marken zal een carroussel met vier onderdelen kunnen worden afgewerkt. Gedacht wordt aan voetvolley, jeu de boulen, luchtboarding en een fitnessbaan.

Watersportvereniging Marken

De watersportvereniging wil de jeugd laten kennismaken met zeilen, kanoën of surfen. Deze activiteiten zullen bij de haven plaatsvinden.

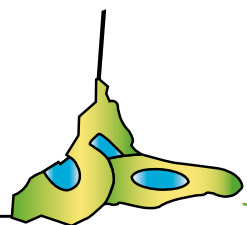

Tennisclub Marken

Hier kunnen de kinderen leren tennissen, kijken hoe hard zij een balletje kunnen slaan, met een echt tenniskanon in aanraking komen en nog veel meer leuke dingen doen.

De twee dagen worden verdeeld in twee ochtendprogramma's en twee middagprogramma's. Op vrijdagmiddag willen wij het sportspektakel op spectaculaire wijze afsluiten op de ijsbaan van IJclub Marken. En dat blijft voorlopig nog even een verrassing. De voorbereidingen zijn inmiddels in volle gang. Om voor de organisatie toch enig inzicht te krijgen in het aantal deelnemers zal er in de periode mei/juni een inschrijfmogelijkheid zijn. Zorg dat je er bij bent en noteer alvast 16 en 17 augustus 2007 met vette letters in je agenda!

Stichting Marken

Jaar Dijk

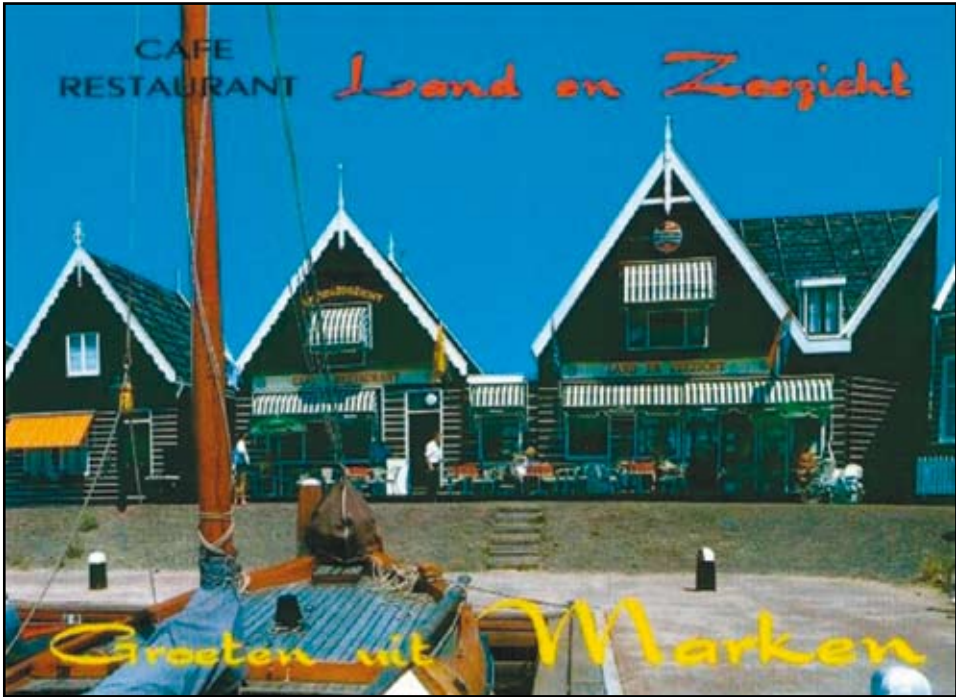

Op de dijk

Willem-Jan van Dijk is op 16 oktober 1957 geboren op de Kerkbuurt van het eiland Marken, vlak bij de kerk. Hij is de laatst geboren echte eilandbewoner van Marken. Willem-Jan woont tegenwoordig op de Havendijk met zijn vrouw en drie dochters. Wij zochten hem op om wat meer over hem te weten te komen.

- Hebben je ouders nog iets speciaals gekregen na je geboorte?
Jazeker, een spaarbankboekje met 25 gulden van de burgermeester.
 - Maakten jullie veel gebruik van de dijk in je lagere school tijd?
We bleven eigenlijk altijd op Marken. Behalve als we op ziekenbezoek moesten in het ziekenhuis, dan gingen we met de bus.
 - Weet jij wie de eerst geborene is na de sluiting van de dijk?
Dat is Jan Schipper van de Havendijk.
 - Wat is je favoriete tijdsbesteding op Marken?
Vrijwilliger bij de reddingsboot als opstapper.
- Als ik meer vrije tijd had dan zou ik: *gaan varen met een zeilboot.*
 - Met wie zou je een weekje in de vuurtoren willen verblijven en wat gaat er mee?
Het hele gezin gaat mee plus een verrekijker en een mooie zeilboot.
 - Wat is je levensmotto?
Stel niet uit tot later wat je nu kan doen.
 - Zou je willen dat de dijk weer verdwijnt?
De dijk moet niet verdwijnen, maar ik zou het wel leuk vinden al er een doorvaart komt.

**Schoonheidsstudio
Joyce**

De plek om u eens lekker te laten verwennen.

- gezichtsbehandelingen
- massages
- harsen
- make up
- manicure enz.

**Kets 17
1156 AT Marken
0299-601115**

Tevens kadobonnen te verkrijgen in ieder gewenst bedrag en verkoop van mila d'opiz producten.

**Torero
VASTGOEDZORG**

Jansen-Viterzo
méér dan schilders

SRN
méér dan reinigingswerk

adres
Kruisbaakweg 5
1156 DH Marken

telefoon
0299-60 33 31

fax
0299-60 33 91

email
info@torerogroep.nl

Marco's bouw en aannemingsbedrijf is een oorspronkelijk bedrijf van het unieke schiereiland Marken en is opgericht in 1983. Marco's stond voor Marker combinatie. Bouwbedrijf Marco's is een zusteronderneming van Bouwbedrijf Voorthuizen BV te Woudenberg. Daarnaast opereert er een zelfstandige BV onder de naam: Van Schalm Projectontwikkeling BV.

**BOUWBEDRIJF
MARCO'S B.V.**

MARKEN - WOUDENBERG - AMERSFOORT

Door Bouwbedrijf Voorthuizen een combinatie aangegaan met de aannemer en ontwikkelaar Bontenbal BV te Reeuwijk uit de regio Gouda. Zij handelen onder de naam: CVB Bouw BV.

Met een team van gemotiveerde, vakkundige medewerkers van de vestigingen Woudenberg en Marken zijn wij u graag van dienst bij de totstandkoming van uw bouwproject.

Eetcafe De Drie Noten kent een **gezellige ambiance**, waarin plaats wordt geboden voor 36 gasten.

U kunt een keuze maken uit een **dagelijks wisselend menu** en een **uitgebreide wijnkaart**.

Eetcafe De Drie Noten is **dagelijks geopend vanaf 17.00 uur**, behalve op woensdag.

U wordt van harte welkom geheten door uw gastheer A.W. Pilger.

**Parallelweg 3
1151BS BROEK IN WATERLAND
T: 020-4031295
E: info@dedrienoten.nl**

www.dedrienoten.nl

Schildersbedrijf Kees Vlasbloem

- * Schilderwerk
- * Glaszetten
- * Levering Isolatieglas

- * Kleuradvies
- * Behangen

6 % omzetbelasting
Bij woningen ouder dan 15 jaar wordt 6% omzetbelasting voor schilder- en behangwerk betaald in plaats van 19%. De eigenaar overhandigd in dat geval een ouderdomsverklaring.

Tel.: 0299 - 603258 / Fax: 0299 - 687679 / Mobiel: 06 -53479879

Het Trefpunt voor veel culturele activiteiten op Marken

Een cursus bloemschikken of houtsnijden? Of een sportievere bezigheid? Toneelvoorstellingen, muzikale optredens of swingende feesten?

Bij dorpshuis Het Trefpunt komt jong en oud aan zijn trekken. Het dorpshuis is al sinds 1977 dé ontmoetingsplek voor alle inwoners van Marken. Naast een brede

keuze aan creatieve, sportieve en leerzame cursussen is het Trefpunt voor gezellige feesten, muzikale optredens en andere culturele activiteiten op het juiste adres. Het Trefpunt is overigens ook de enige trouwlocatie op Marken! Meer dan vijfhonderd bezoekers passen tijdens een evenement in de grote zaal. Het podium biedt ruimte aan bandjes, artiesten, toneelverenigingen, cabaretiers en nog veel meer. Het Trefpunt vormt de thuisbasis voor onder andere de Stichting Openbare Bibliotheek

Marken, Christelijke Muziekvereniging Juliana, Stichting Peuterspeelgroep Marken, Bridgeclub De Breg, Toneelvereniging 't Voetlicht en het Marker Mannenkoor.

Neem ook eens een kijkje in Het Trefpunt. Voor iedereen valt er iets leuks te beleven! Bel voor informatie en reserveringen Aris Uithuisje sr. op 06 53 80 75 58. Of kijk op www.hettrefpunt.org, daar staat alles over Het Trefpunt.

Foto's genomen tijdens de bouw en de opening van de dijk.

ALLE INSTALLATIES ONDER EEN DAK
INSTALLATIEBEDRIJF
ZEEMAN MARKEN BV
WATER - CV - SANITAIR - GAS - ELEKTRA - DAK EN ZINKWERKEN

E-MAIL: INFO@ZEEMANMARKEN.NL
WWW.ZEEMANMARKEN.NL
KANTOOR/WERKPLAATS: (0299) 60 20 30, FAX: 0299 602016
KRUISBAAKWEG 3 1156 DH MARKEN

Aanleg dijk betekende voor installatiebedrijf Zeeman een omslag

Volgens de annalen van de Kamers van Koophandel bestaat Installatiebedrijf Zeeman Marken B.V. al sinds de twintiger jaren van de vorige eeuw. Oorspronkelijk was Zeeman een smederij, vooral bezig met reparatie en onderhoud van botters. Marken was toen nog een eiland. De Afsluitdijk bestond nog niet en over de dijk van Enkhuizen naar Lelystad werd nog niet eens gesproken. Overgrootvader Zeeman had zijn smederij op de eerste verdieping van zijn huis. 'Niet handig, maar wel noodzakelijk', volgens achterkleinzoon Klaas. 'De werkplaats lag daar met het oog op hoog water. Een keer of vier per jaar, als de wind uit een bepaalde hoek waaide, werd het water opgestuwd en Marken kwam dan voor een groot deel onder water te liggen. 'Daar moest je rekening mee houden.' Klaas vervolgt: 'Dit probleem werd voor het grootste deel opgelost bij de aanleg van de dijk en later, toen de dijk nog wat verhoogd was, lag Marken echt veilig. Trouwens, een kopie van de smederij van mijn overgrootvader is te zien in het Zuiderzeemuseum. Het is niet precies nagebouwd maar wat opstelling betreft, komt het toch aardig overeen.' In de tijd dat Marken nog een eiland was, had de smederij al meer werk gekregen aan olie- en kolenkachels. Van lieverlee kwam daar nog bagger- en laswerk bij. Met de komst van de dijk kwam er voorgoed een eind aan een periode van romantiek en brak ook op Marken de periode van nuchtere zakelijkheid aan. Voor Zeeman betekende deze omslag ook dat de werkzaamheden meer divers werden. 'We doen nu alles: cv, cv-onderhoud, sanitair, water, gas, daken, zink/koper, riool en elektrawerken. Dat moet ook wel om een totaalpakket te kunnen bieden. En onze kracht? We zijn flexibel! Zowel qua werkzaamheden als inzetbaarheid.'

www.vormrijk.info

Kansrijk

Weten hoe je een kans creëert, is net zo'n belangrijke levensles als weten wanneer je een kans moet grijpen.

- Vormgeving • Webdesign
- DTP • Beeldbewerking/retouche

Irilaan 76 • 1424 CM De Kwakel
M. 06 410 502 91 • erik@vormrijk.info

In 1950 is bij de burgemeester van Marken en dokter Padeloup het idee ontstaan een dijk aan te leggen. 'Als er iemand ziek werd, kon diegene niet zo snel naar het ziekenhuis gebracht worden', vertelt Sijmon. 'En met slecht weer was het erg lastig voor de Markers om naar hun werk te komen.' Goede redenen voor het aanleggen van de verbindingdijk. De meeste mensen juichten de plannen dan ook toe. Sijmon: 'Sijtje Boes was er op tegen. Zij dacht dat de dijk slecht zou zijn voor haar business. Maar dat bleek achteraf niet zo te zijn. Ze kreeg juist meer toeristen!'

In het voorjaar van 1956 werd begonnen met de aanleg van de dijk. 'Ik werkte voor het baggerbedrijf J.P.B. Broekhoven en verbleef de hele week op een zandschip', zegt Sijmon. 'Met een sleepboot werden we dagelijks heen en weer gevaren naar de dijk waar we keihard werkten.' Hij werkte samen met een tiental andere Markers. 'Als het 's zomers mooi weer was, zwommen we aan het eind van de dag wel eens naar huis om daar de nacht door te brengen. De andere ochtend stonden we dan om 5 uur alweer klaar in ons zwembroekje om aan de slag te gaan. Op het zandschip vermaakten we ons trouwens ook prima. We deden wel aan lijntje schieten. De volgende dag aten we dan heerlijk verse paling.'

Op 17 oktober 1957 werd het laatste gat in de dijk gedicht door een dragline. Sijmon bekeek het

vanaf een afstandje. 'Wij gingen gewoon door met ons werk. De dijk was wel dicht, maar nog niet af. Er moest evengoed nog een hoop gebeuren. Ik zag dat heel veel Markers te voet naar de dijk kwamen. Muziekvereniging Juliana en de genodigden, waaronder de burgemeesters van Marken en Broek in Waterland, kwamen per boot.' Sijmon's vrouw Aaltje kan zich nog herinneren dat het een gebeurtenis op zich was dat je vanaf die dag van Marken af kon

Na de Marker dijk is Sijmon gaan werken aan de dijk tussen Enkhuizen en Lelystad. 'Maar het werken aan de Markerdijk was toch wel bijzonder. Het was voor iedereen een hele happening. Ik zal het nooit vergeten.' ■

Nu u dit leest, weet u dat ik het heb overleefd: een Belgisch jacht pikte mij een uurtje later op en dat werd mijn redding. Elke keer wanneer ik nu over die dijk naar m'n huis rij, schieten er teksten en spookbeelden door mijn hoofd: 'Zeventienjarige jongen verdwenen in de golven. Hij lette niet goed op. Het was een eigenwijze rotjongen.'

Het was niet de eerste dijk die Piet Teerhuis en Cees van Altena aanlegden. Ook bij de bouw in Lelystad was het tweetal betrokken. Teerhuis: 'Dit klusje was lekker dicht bij huis.' En Schipper vult aan: 'Goedkoop reisgeld dus.' Maar minder zwaar was het daarom zeker niet. 'We werkten in de dijkbouw', legt Van Altena uit, 'maar mijn werk heeft me wel twee kunstheupen gekost.'

Teerhuis vertelt over het werk dat hij en zijn collega's twee jaar lang uitvoerden aan de Markerdijk. 'Wij moesten alle zinkstukken helpen maken. Het schip met werkhout moest leeg gedragen worden. Dat was een rotwerk, hoor.' Tussen de zinkstukken kwamen rietmatten en rijshout. 'Dat is de enige goede methode om een dijk te bouwen', legt Van Altena uit. 'Tegenwoordig gebruiken ze vaak stukken plastic. Te duur vinden ze het anders. Maar over twee jaar kunnen ze weer opnieuw beginnen omdat de dijk verzakt. De Marker dijk is stevig gebouwd.'

Een dijk om Marken met het vaste land te verbinden was wel nodig, vond Schipper. 'Iedere keer met de boot naar Monnickendam was niet zo geweldig hoor. Zeker in de winter niet. Tijdens storm voer de boot niet terug. Dan moest je onder de pannen zien te komen in Monnickendam.'

bezig waren, kwam mijn zuster 's middags wel eens koffie brengen. Ze moest dan een heel eind over het zand lopen, tot de eerste bocht. Het was een leuke tijd.'

Bij de dichting van de dijk was het drietal niet direct betrokken. 'Wij gingen gewoon door met ons werk. Er moest nog een hoop gebeuren. Toen de dijk er eenmaal

De drie oud-collega's spreken nog geregeld wat met elkaar af. Maar over de Markerdijk hebben ze het niet vaak meer. 'Zo'n jubileumjaar is natuurlijk wel leuk. Vijftig jaar is best een mijlpaal', vindt Teerhuis. 'Maar ik lig er zeker niet wakker van.' ■

Achter op de motor over de dijk

Adri rijdt nog steeds motor

Met medewerking van Adri Stam en
Grietje de Waart-Zeeman

In 1958 werd voor het eerst na de Tweede Wereldoorlog weer een wereldtentoonstelling gehouden. In Brussel was in een recordtijd van drie jaar het Heizelpark voor deze gelegenheid volgebouwd. 'Ik had daarover gelezen en wilde er heel graag heen', vertelt Adri Stam. 'Mijn ouders waren ver voor de oorlog ook al eens naar een Expo geweest, dus ik was ermee bekend'.

Adri en Lies Stam, winkeliers in Monnickendam, wilden graag hun werkneemster Grietje Zeeman uitnodigen mee te gaan naar de Expo in Brussel. En aangezien Grietje vaste verkering had met Jan de Waart, zou hij ook van de partij zijn. Er werd een datum geprikt op zondag, want dan waren ze allemaal vrij. 'Maar we wilden heel vroeg vertrekken, er lagen toen nog niet van die snelwegen als tegenwoordig', vertelt Adri. 'Dus ver voordat de eerste boot uit Marken in Monnickendam zou aanmeren, moesten we al op weg zijn'.

De dijk naar Marken was in 1957 gedicht maar was nog steeds niet geheel van klinkers voorzien. Er lagen ijzeren platen op voor het vrachtverkeer dat zand naar het voormalige eiland bracht. 'Die platen lagen te ver uit elkaar om met een auto overheen te rijden', vertelt Adri Stam. 'Nou moet je weten dat ik al jaren motor reed en daarmee kon je heel makkelijk over die platen heen rijden', vervolgt hij zijn verhaal. 'We hadden dus afgesproken dat Grietje en Jan naar het Kruis zouden lopen en dat ik ze daar op zou pikken'.

Zo gezegd zo gedaan. Grietje liep in de vroege zondagochtend samen met Jan vanaf de Haven over de dijk naar het Kruis. 'Het was redelijk mooi weer', herinnert Grietje zich. 'Ik maakte me nog een beetje zorgen want ik had mijn zondagse goed aan en wilde wel schoon in Brussel aankomen.' Grietje droeg in die tijd uitsluitend het Marker kostuum. Dat betekent dat ze gekleed in haar Markergoed achterop de motor moest zitten. Ze klom met haar 21 jaren jong op de Norton 500 van haar baas en Jan ging achter haar zitten. 'Achteraf

denk ik: je dacht toen je jong was ook nergens aan, alleen aan het plezier dat je ging beleven,' lacht ze.

Met z'n drieën reden ze op de Norton terug naar de Nes en van daaruit langs de dijk naar Monnickendam. 'Toen stapten we in de auto en reden we dat hele eind naar Brussel.' Maar de indrukwekkende tocht van het eiland af was zeer zeker de moeite waard, want ze hadden een prachtige dag en veel verhalen te vertellen toen ze thuis kwamen. ■

Cor Karmelk trotseerde als eerste de Marker dijk

Monnickendammer Cor Karmelk, 72 jaar en in het midden op de foto, woont tegenwoordig in Purmerend. Vijftig jaar geleden, op 17 oktober 1957, wandelde hij als eerste samen met twee collega's over de dijk naar Marken.

Het drietal, toen werkzaam bij de gemeente Monnickendam, bekeek de overhandiging van de

gemeentevlaggen door de burgemeesters van Broek in Waterland en Marken. Daarna vervolgden ze hun weg door de bagger en de klei. "We hadden alledrie een snipperdag opgenomen, want dit wilden we zeker meemaken. Toen het laatste stukje dijk gedicht werd, begonnen alle boten te toeteren. Het was een heel evenement en ontzettend druk. Als allereerste

zijn we over de nieuwe dijk naar Marken gelopen. Dat viel niet mee, hoor. Vooral het gedeelte door de bagger was niet gemakkelijk. We droegen ook geen laarzen maar gewone schoenen." Op het voormalig eiland aangekomen, zetten de collega's hun tocht voort over de ringdijk richting de haven. "Bij het winkeltje van Sijtje Boes hebben we even rondgekeken.

Toen zijn we weer teruggegaan richting Monnickendam."

Karmelk heeft zijn tocht daarna meermalen herhaald. "Maar ik heb wel gewacht tot de dijk helemaal af was en de weg er lag. Dan ging ik op de fiets. Ik vind Marken erg leuk en denk dat het aanleggen van de dijk veel invloed heeft gehad op de bewoners." ■

Elke dag vers brood en banket

Kets 40
0299-
601329

De (D)ROOMSOES

onderdeel van ING

**Regio Bank
de bankier
die je kent.**

Regio Bank, de bank die je wil kennen.
Kom vandaag nog kennismaken.

Regio Bank Marken
Kerkbuurt 132-A
1156 BP Marken
Telefoon (0299) 60 11 84
E-mail: info@regiobankmarken.nl
Internet: www.regiobankmarken.nl

REGIO BANK
DE BANKIER DIE JE KENT

**De Dijk al 50 jaar
een begrip
voor Marken**

Salon voor huidverzorging
Beauté Pour Vous
de salon voor hem en haar
Tel 0299-417490 Marken

**5 jaar
een begrip voor u**

Gefeliciteerd Tess!

Namens het schoolteam
door Aagtje Commandeur-Van Riel

Woensdag 7 maart 2007 was een spannende dag voor de kinderen van de Rietlanden. De uitslag van de gedichtenwedstrijd werd bekend gemaakt. Alle kinderen van groep 5 t/m 8 hebben een mooi gedicht geschreven over 50 jaar Dijk. Velen vroegen zich af hoe het toen was: waren er geen auto's, droeg iedereen in klederdracht en liep je de hele dag op klompen? Iedereen heeft zich toch ingeleefd en een voorstelling gemaakt van hoe het vroeger was. Met als resultaat een heleboel prachtige gedichten. Uit elke groep kozen de kinderen de drie mooiste gedichten. Een serieuze jury van leerkrachten koos uiteindelijk het winnend gedicht. En dit is 'm!

De Dijk 50 jaar!

Kijk eens goed, ja daar
de dijk bestaat vijftig jaar
ik wil heel even terug in het verleden
twee seconden maar...
toen iedereen zich nog in het Marker
kleepte
en iedereen had mooi lang haar.

Nu bestaat de dijk alweer vijftig jaar.
Toen de dijk werd gedicht,
was het nog verleden,
dat is een hele tijd geleden.
De dijk is vijftig jaar, ja
HOERA !

Door Tess Julia Zondervan

Tess is negen jaar en zit in groep 5 van de Christelijke Basisschool De Rietlanden. Ze had niet verwacht dat haar gedicht zou winnen, maar ze vindt het wel heel leuk. Tess maakt wel vaker gedichten. Ze schrijft ze allemaal op in een boekje dat naast haar bed ligt. ‘Gewoon voor mezelf’, aldus Tess. ‘In groep 4 heb ik mijn eerste gedicht geschreven, dat ging over een fantasiediertje: Elskadee zat voor de tv, hij moest naar de wc en nam de tv mee. Gek hè die Elskadee”. Tess danst en zingt ook graag en wil later zangeres worden. Op Koninginnedag trekt ze altijd haar Marker kleren aan en met het feest van 50 jaar Dijk wil ze wéér in klederdracht.

**Kom genieten en
maak van uw dag
een feestdag!**

Chocolaterie Petit-Lunchroom **Marieke** is gevestigd in het oudste woonhuis van Monnickendam met een prachtige authentieke uitstraling.

Alle producten worden ambachtelijk
in eigen keuken bereid daarom is
Chocolaterie Petit-Lunchroom **Marieke** hét adres
voor een gezellige brunch, lunch of high tea.
Maar natuurlijk ook om te genieten van een
kopje koffie met een exquise truffeltaartje.

In onze mooie en sfeervolle locatie treft u overheerlijke producten aan: handgemaakte bonbons, truffels en patisserie maar ook jams, chutney's en vruchtensappen van Marienwaardt.

Chocolaterie Petit-lunchroom MARIEKE
Zuideinde 3 1141 VG Monnickendam
tel: 0299 654343 www.chocolateriemarieke.nl
zondags geopend en maandag gesloten

In- en verkoop van oude en antieke Marker klederdracht

Ma Korving
Het Rietland 4
1156 AX Marken
0299-603120

Paalwoningen met bewoners (Marken)

o m a n ' s n l a n d

Han te Boekhorst (82), oud-burgemeester van Broek in Waterland, moet even diep graven

werd voltooid. 'Wat nu de Nes is, waar de windmolens staan, was destijds de gemeente Broek in

het dijkje naar Marken toch niet zo bijzonder. Maar kennelijk was men er ook op nationaal niveau erg in

‘Die lieslaarzen heb ik aan het museum *geschonken*’

in zijn herinneringen. Maar het één en ander schiet hem dan snel te binnen. Vijftig jaar geleden, op 17 oktober 1957, plaatste hij samen met burgemeester Van Hout van Marken de Nederlandse vlag op de zojuist gedichte dijk. Een hoogtepunt uit zijn ambtsperiode die toen net begonnen was en nog twintig jaar zou voortduren.

Op lieslaarzen door de modder

Te Boekhorst was net een half jaar burgemeester van Broek in Waterland toen aan de rand van zijn gemeente de dijk naar Marken

Waterland. Met de burgemeester van Marken was ik goed bevriend. Samen hebben we de Nederlandse vlag op de dijk geplant. Die werd door middel van een grijper naar ons toegebracht.' Om op de plek te komen waar de vlag geplaatst diende te worden, moest Te Boekhorst enige moeite doen. 'We kregen lieslaarzen aangereikt, want het was één grote modderbende. Struikelend en worstelend ben ik er naar toe gelopen. Daar zijn leuke foto's van gemaakt. Die laarzen heb ik heel lang bewaard. Een aantal jaar geleden heb ik ze aan het Marker museum geschonken.'

Nationale belangstelling

Te Boekhorst vindt het best wonderlijk dat er destijds, ook uit hoge kringen, zoveel belangstelling was voor de dichting van de Markerdijk. ‘De minister was aanwezig en ook de commissaris van de koningin. In een tijd dat de Afsluitdijk al was aangelegd en polders waren drooggelegd, leek

geïnteresseerd. Door de dichting van de dijk kreeg ook ik regionale en nationale bekendheid. Er zijn verschrikkelijk veel foto's gemaakt.

Veranderingen ten goede

Hoewel er op 17 oktober 1957 volop feest werd gevierd, waren een heleboel Markers in eerste instantie niet zo blij met de aanleg van de dijk. 'Waarschijnlijk was het de angst voor binnenkomers', denkt Te Boekhorst. 'En misschien het verlies van een stukje eigenheid. Dat idee is, denk ik, langzamerhand weggevaagd. Ik ben eigenlijk wel benieuwd of er nu nog Markers zijn die liever hadden gezien dat hun woonplaats nog een eiland was.'

Dat het jaar 2007 in het teken staat van vijftig jaar Marker dijk, vindt Te Boekhorst in ieder geval prachtig. Hij is zeker van plan tijdens de feesten even op het voormalig eiland een kijkje te nemen. ■

Han te Boekhorst, oud-burgemeester van Broek in Waterland, was er bij in 1957.

Historisch Marken

Vijftig jaar geleden werd Marken door de aanleg van een dijk verbonden met de wal.
Dus al 50 jaar is Marken geen eiland meer. Maar is het daarvoor altijd een eiland geweest? Hoe is Marken eigenlijk ontstaan? En wanneer? Hoe komt het aan zijn naam?

Door Ineke Peetoom met medewerking van Jan Schild

Dit zijn vragen waar je als inwoner of bezoeker van Marken niet altijd bij stilstaat. Deze feestelijke viering van 50 jaar dijkverbinding is een mooie gelegenheid om terug te blikken.

Ontstaan van Marken

Rond het begin van onze jaartelling was op de plek waar het IJsselmeer nu is een binnenzee. Deze stond niet in open verbinding met de zee en bevatte dus zoet water. De Romeinen die destijds ons land beheersten, noemden deze binnenzee Mare Flevo. In deze periode ontstond een groot veen- en merengebied, zo groot als het huidige Noord Holland. Ook Waterland was een onderdeel van dit gebied. Na het vertrek van de Romeinen in de 5e eeuw werd deze binnenzee het Almere genoemd. Pas vanaf begin 1500 gebruikte men de naam Zuiderzee.

Door het stijgen van de zeespiegel en hevige stormen vonden er grote overstromingen plaats. Het gevolg hiervan was een afzetting van klei op de veengronden.

Bij latere overstromingen sloeg het veen op veel plaatsen weg, maar waar het met een kleilaag bedekt was bleef het veen liggen. Geleidelijk aan kwam de binnenzee in open verbinding met de Noordzee te staan. Hierdoor kreeg het getij, eb en vloed, vrij spel. Bij de Sint Juliaansvloed in 1164 werden zulke grote brokken veen weggeslagen, dat het stuk land dat we nu Marken noemen, gescheiden van Waterland kwam te liggen. Zo ontstond Marken ruim 800 jaar geleden.

Naam Marken

Toen Marken nog aan het land van Noord-Holland vastzat heette het Markerhoofd, ook wel Merkenhovede. In het Marker dialect wordt Marken als 'Merken' uitgesproken. Marken is zeer waarschijnlijk een afgeleide van het woord 'mark', in de betekenis van grens.

1230- 1345 de monniken: honderd belangrijke jaren. Omstreeks 1232 kregen Norbertijner monniken van het klooster Mariëngaarde te Hallum in Friesland Marken in bezit. Het was geen kostbaar eigendom, maar een drassig stukje land dat er

lag 'voor eb en vloed'. De Friese monniken vestigden een nederzetting op Marken, gingen ijverig aan het werk en legden een dijk om het eiland aan. Samen met een bescheiden aantal bewoners legden de monniken zich toe op veeteelt en in minderen mate op landbouw. Het eiland kwam in die tijd tot ongekende bloei. De producten werden veelal afgevoerd naar

zeewater en inklinking was de grond alleen nog geschikt voor hooibouw. De akkerbouw en veeteelt verdween vrijwel geheel. De Markers werden gedwongen om een andere broodwinning te zoeken en gingen zich toeleggen op visserij en scheepvaart. En met succes! Eerst voeren ze als stuurlied mee op de haringvloot en walvisvaart van Noord-Hollandse rederijen. Meerdere walvisvaarders voeren onder

Monnickendam, waar de kloosterlingen ook bezittingen hadden. Zij dreven handel met Amstelland, Gooiland, Waterland en Westfriesland.

Na 1350

Na ruim 100 jaar werden de Friese monniken van het eiland verdreven en kwam het eiland in handen van enkele pachters en rijke Amsterdammers. Dit had verstrekkende gevolgen en betekende voor een lange tijd het einde van een periode van welvaart voor Marken en heel Waterland. Er was geen regie meer van de monniken. De weinige boeren konden de lange dijk niet onderhouden. Na grote overstromingen wierpen de boeren binnen de oude dijken nieuwe dijken op waardoor er steeds meer land buitendijks kwam te liggen. Marken heeft daardoor eenderde van zijn oorspronkelijke oppervlakte verloren. Dan was een rondje om de dijk, dat veel mensen nu wandelen, iets langer geweest! Door bevloeiing van het zilte

Na 1900

In de loop der eeuwen hebben zich herhaaldelijk grote rampen voorgedaan, door overstromingen en brand. Bijna ieder jaar stond Marken onder water bij een grote storm, met name bij noordwestenwind. De laatste grote overstroming was in 1916, waarbij huizen van hun palen werden geslagen en 16 mensen omkwamen. Na de bouw van de Afsluitdijk in 1932 komt Marken niet meer onder water te staan. De Zuiderzee wordt het IJsselmeer. Er wordt een begin gemaakt met de inpoldering van het IJsselmeer. De Markerwaard gaat uiteindelijk niet door, al ligt er sinds 1942 wel een twee en een halve kilometer dijk richting Volendam. De Markers houden op met vissen, en zoeken werk aan de vaste wal. Dan komt in 1957 de dijkverbinding, die twee jaar later wordt opgesteld voor al het verkeer.

Al van voor 1900 kent Marken dagjesmensen, die per boot een bezoek aan het karakteristieke eiland brengen. Het toerisme groeide met de welvaart. Nu bezoeken meer dan een half miljoen mensen per jaar het voormalig eiland Marken. En sinds 1971 heeft het hele eiland de status van beschermd dorpsgezicht.

De bijzondere Markerdracht wordt nog maar door een dertigtal oudere vrouwen gedragen. De laatste man die nog in dracht liep, is al jaren geleden overleden. Op Koninginnedag ziet het dorp er feestelijk uit: dan lopen de schoolkinderen in klederdracht, evenals een aantal inwoners en natuurlijk de muziekvereniging Juliana. Marken is sinds 1991 onderdeel van de gemeente Waterland en heeft 1840 inwoners, die voor het grootste gedeelte op Marken geboren en getogen zijn. Veel jongeren blijven graag op Marken wonen. Het is er goed toeven! ■

G. Visser

Folklorenstoffen en Souvenirs

Buurt 2 Nr. 5
1156 BB Marken
Tel. 0299 - 601355

Bernard Nieuwentijt College

Mavo (klas 1 t/m 4)
Havo/VWO (klas 1 en 2)
Havo-kansklas (klas 1 en 2)

MAVO (klas 1 t/m 4)
Havo-kansklas (klas 1 en 2)
Havo/VWO (klas 1 en 2)

Van ons hoeft uw kind niet naar de grote stad

Pierebaan 5 1141 GV Monnickendam
Tel.: (0299) 658383
Fax: (0299) 658385
E-mail: Monnickendam@isa-vo.nl
Internet: www.bernardnieuwentijt.nl

Het samenbrengen van mensen is wat ons bindt.

Wij feliciteren Marken met 50 jaar Dijk.
Rabobank Waterland en Omstreken.

Het is tijd voor de Rabobank.

Bijnamen

Voor de dijkverbinding met het vaste land was het op Marken gebruikelijk om mensen of families bijnamen te geven. In sommige gevallen betrof dit scheldnamen, maar niet altijd. De bijnamen werden ook gebruikt om personen met dezelfde voor- en achternaam uit elkaar te houden. En dit kwam in het verleden zeer regelmatig voor doordat men bijna altijd de kinderen vernoemde naar de (groot)ouders.

Beroep

In de meeste gevallen had het ontstaan van een bijnaam te maken met het beroep dat de persoon of familie in kwestie beoefende. Zo waren er bijvoorbeeld verschillende bakkersfamilies op Marken die bijnamen als ‘bakkertje’ of ‘beschuitje’ kregen. Sommige van deze bijnamen hebben echter wel wat meer uitleg nodig voordat

‘Enters’

het verband zichtbaar is. ‘Pielen’ bijvoorbeeld waren Duitsers die in vroegere tijden op Marken voor de boeren het land kwamen maaien. De eerste boer op Marken die een zeis (op Marken ‘zaans’ genoemd) aanschafte om dit werk zelf te kunnen doen, kreeg de bijnaam ‘piel’.

‘bakkertje’

En met hem zijn hele familie.

Vernoeming

Sommige bijnamen werden ingesteld door onderwijzers, puur om de kinderen met dezelfde namen uit elkaar te kunnen houden. In dit geval was het gebruikelijk om de kindernaam aan die van de vader of moeder te koppelen. Zo ontstond bijvoorbeeld in een klas met 3 kinderen die Klaas Visser heetten, een ‘Klaas Gerrits’, ‘Klaas Kees’ en ‘Klaas Piet’. Deze namen werden vervolgens in de volksmond ook gebruikt. Op die manier was het probleem van de onderwijzer opgelost. Je werd niet alleen vernoemd als gevolg van je

familieafkomst, ook de plaats waar je op Marken woonde kon tot een bijnaam leiden. Zo werd een familie die op de verste werf van het eiland woonde ‘Enters’ genoemd. Letterlijk omdat zij aan het eind (in Marker volksmond ‘ent’) van het eiland woonden.

Gedrag

Natuurlijk ontstonden bijnamen ook door opmerkelijk gedrag van personen. Hiervan zijn de namen ‘Barthali’ en ‘Monti’ bijvoorbeeld afkomstig. Twee mannen besloten op zeker moment naar Italië te fietsen. Zij kregen vervolgens de bijnamen van deze twee (toen) bekende wielrenners. Een ander mooi verhaal is over een groep kwajongens waarvoor een speciale spertijd werd ingesteld om hun

‘piel’

streken in te perken. Deze maatregel trok zelfs de Engelse pers. Het gedrag werd door de Markers vergeleken met dat van de Indonésische dictator. De leiderspersoon van deze ‘rebellende’ jongeren kreeg daardoor de bijnaam ‘Soekarno’.

Tegenwoordig ontstaan bijnamen niet meer zo vaak als vroeger. Als dit al het geval is dan komt dat vooral voort uit gedragingen.

Het voetbalveld is in dat geval natuurlijk een prachtige locatie. Als tijdens de sport de emoties en spanningen langs de lijn oplopen ontstaat een ‘broedplaats’ voor bijnamen. Zo ontvangt een fanatieke middenvelder die regelmatig voor hands schreeuwt de bijnaam

‘Klaas Piet’

‘handsie’. En de speler die, net als de bekende Engelse speler Alan Ball, met een prachtig schot vanaf net over de middenlijn een doelpunt scoort, draagt de titel ‘Ball’.

Boek

Tot slot willen wij u het verhaal van de ‘Bordings’ niet onthouden. Op Marken was het gebruikelijk dat mannen ‘s winters het ijs op gingen, ver op zee een wak maakten en daar op spiering viste. Het zogenaamde ‘spieringen’. De familie die hier het meest fanatiek mee bezig was kreeg de naam Bording. Want de Bordings waren oorspronkelijk een familie uit Durgerdam die tijdens een van hun spieringavonturen een angstige ervaring hadden. De vader en zijn twee zonen hebben namelijk een keer enkele dagen geïsoleerd gezeten op een ijsschots. Over deze gebeurtenis is het boek ‘4 dagen op een ijsschots’ uitgegeven.

‘Barthali’

Verantwoording

In dit artikel noemen wij, bij willekeurige selectie, slechts enkele van de vele bijnamen die op Marken gebruikt werden of nog steeds worden. Over de bijnamen van Markers is, naast een enkel onderzoeksrapport door studenten, nog nooit eerder iets gepubliceerd. Reden hiervoor is dat bepaalde namen nog steeds een emotionele lading dragen dat er liever niet over wordt gesproken. Wij hebben met dit artikel niemand persoonlijk willen raken. Als dit onverhoopt toch het geval is, de welgemeende excuses. Wellicht is dit artikel een opening en kan in de toekomst misschien toch een overzicht met achtergronden van alle Marker bijnamen verschijnen. Het zou jammer zijn als dit soort verhalen in vergetelheid verdwijnen.

BELASTINGADVISEURS

Als je een onderneming start, krijg je onherroepelijk te maken met de belastingdienst. Belasting betalen moet iedereen, maar teveel betalen is niet nodig. Daarom kan iedereen voor alle belastingzaken advies inwinnen bij de belastingadviseurs Ed Vogel, Wim Huijsmans en Hans Driessen. Samen met hun medewerkers verzorgen zij als NAHV-bedrijfseenheid Belasting Advies zowel voor starters als voor overige bedrijven alle belastingaangiftes en voeren zo nodig bezwaar- en beroepsprocedures.

Ons adres is: *tel: 020.6225509*
Oostenburgervoorstraat 80 *fax: 020.6385301*
1018 MR Amsterdam *e-mail: nahv@nahv.nl*
website: www.nahv.nl

Het Varend museumschip

www.varendmuseumschip.nl
vms@mk28.nl - www.mk28.nl

Havenbuurt 19c
1156 AL Marken
0299 603381
06 26038716

Zeilschepenverhuur

Afvaarten vanuit Volendam: vanaf 10:30 tot 17:30 uur
iedere 30/45 minuten
Afvaarten vanuit Marken: vanaf 11:00 tot 18:00 uur
iedere 30/45 minuten
De overtocht duurt 30 minuten en reserveren is niet
verplicht maar voor gezelschappen wel gewenst.
Het is ook mogelijk uw fiets mee aan boord te nemen.

Voor meer informatie:
T. 0299 363331
F. 0299 367466
E. info@markenexpress.nl
W. www.markenexpress.nl

De Marken Express

verzorgd sinds 1933 de toeristische veerdienst tussen
Volendam en Marken.

Dagelijkse afvaarten vanaf half maart tot en met oktober.
Een unieke en ontspannen manier om Marken te bezoeken.

Heeft u iets te vieren?

Bij de Marken Express kunt u uw bruiloft, receptie, familiedag
of personeelsuitje compleet verzorgen met koffie met gebak,
lunch en warm of koud buffet.

Colofon

De jubileumkrant is in opdracht van
Stichting Marken 50 jaar Dijk ontwikkeld
en verschijnt eenmalig ter gelegenheid
van de viering van de dijkichting in 1957.

De redactie bedankt iedereen voor de
enthousiaste medewerking. Zonder
adverteerders, de verhalen, foto's, kennis
en vooral creatieve bijdragen was deze
unieke krant niet tot stand gekomen.

Redactie:

Elly Molenaar, Adriana Stam,
Karin Teerhuis-Kaspers, Ivette de Waart,
Marieke Zeeman

Eindredactie:

Bert Bakker

Vormgeving:

Rijk, grafische dienstverlening
Erik van Egdom
www.vormrijk.info

Fotografie:

De foto's zijn gemaakt door de redac-
tie dan wel in bruikleen gegeven door
particulieren. Daarnaast zijn beelden
van www.beeldbank.nationaalarchief.nl
gebruikt.

Druk:

Rodi Rotatiedruk BV
Grotendorst 14
1721 CW Broek op Langendijk
Telefoon: 0226 333 331
Telefax: 0226 333 323

Verspreiding:

Rodi Verspreiding BV
Grotendorst 14
1721 CW Broek op Langendijk
Telefoon: 0226 331 020
Telefax: 0226 331 029

Bronvermelding: Jubileumkrant Marken
maart 2007

Gemarineerde
spare ribs

Geseerveerd met gebakken
aardappeltjes, frites, salade
en diverse sausjes

€ 12.50_{p.p.}

Warme baquette
met gerookte
paling
en
koffie of thee

€ 4.90_{p.p.}

Cappucino
met
Roomboter
Appeltaart

€ 2.90_{p.p.}

Café-Restaurant “De Visscher”

Havenbuurt 22 1156 am marken tel: 0299-601304
www.devisschermarken.nl

Temidden aan de wereldberoemde “dijk” van marken vindt U
ons gezellige café-restaurant.

Genietend van het unieke uitzicht over de Marker haven
serveren wij de fijnste vis-en vleesgerechten.

Ook voor de fijnste ovenverse baquettes of gewoon voor een
heerlijk kopje koffie bent U bij ons aan het juiste adres.

Wij zijn ook de juiste plek voor uw :

- * Bruiloft
- * Receptie
- * Feestje

- * Lunch
- * Brunch
- * Diner

Ter ere van het 50 jarig bestaan van de verbindingdijk kunt U
tijdens de feest maanden de coupons inleveren.

Marken vijftig jaar met de vaste wal verbonden

Hoekstra en van Eck veertig jaar jong
en uitgegroeid tot een professionele organisatie
op het gebied van onroerend goed.

HOEKSTRA

EN

VAN ECK.NL

MAKELAARS O.G. HYPOTHEKEN ASSURANTIËN

www.hoekstraenvaneck.nl

20